

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU
WSPIERANIA RODZINY W GMINIE CZAPLINEK**

za 2016 rok

Czaplinek 2017

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 stworzył lokalny systemu ochrony oraz wsparcia dzieci i rodzin, w szczególności przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ustanowiony został Uchwałą Nr VIII/66/15 dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie przyjęcia 3- letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017”. Jego koordynowanie i monitorowanie powierzono Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Czaplinku. Miejsko – Gminny Ośrodek w terminie do 31 marca każdego roku sporządza sprawozdanie rzeczowo – finansowe z zakresu wspierania rodziny.

W Gminie Czaplinek podejmowanych jest szereg działań na rzecz dziecka i rodziny. Nadal jednak występują problemy i negatywne zjawiska społeczne, które w sposób pośredni bądź bezpośredni oddziałują na rodzinę. Rodziny borykają się z wieloma problemami, które prowadzą do powstawania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, uprawnienia, zasoby i możliwości. Prezentowane poniżej sprawozdanie obrazuje działania podejmowane w ramach wszechstronnej pracy z rodziną, której celem było wsparcie oraz ukazanie właściwych kierunków w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

Cel główny:	
Stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na terenie Gminy Czaplinek	
Cele szczegółowe:	Realizacja działania
1. Diagnoza środowisk i monitoring potrzeb i problemów rodzin	<p>1. Zbieranie i opracowywanie danych statystycznych obrazujących sytuację rodzin i dzieci z terenu Gminy Czaplinek, ze szczególnym uwzględnieniem dysfunkcji i zagrożeń.</p> <p>Cel główny był realizowany poprzez szczegółowe działania. Rozeznanie środowiska lokalnego w formie diagnozowania potrzeb społecznych przez pracowników socjalnych celem zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny. Pracownicy socjalni OPS w Czaplinku prowadzą systematyczną pracę socjalną mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.</p> <p>Działanie dokonywane było poprzez analizę danych za 2016 r. na podstawie następujących wskaźników:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej – 611 spadek o 40 do roku poprzedniego; – liczba rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi – 115 spadek o 33 do roku poprzedniego; – liczba rodzin z problemem uzależnień – 132 wzrost o 2 do roku poprzedniego; – liczba rodzin niepełnych – 78 spadek o 15 do roku poprzedniego; – liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej 15 wzrost o 5 do roku poprzedniego; <p>Należy zauważyć spadek rodzin korzystających z pomocy społecznej a także spadek rodzin dysfunkcyjnych i rodzin z problemami. Spowodowane to zostało m.in. przez wprowadzenie nowego świadczenia tj. 500+.</p> <p>2. Analizowanie zebranych informacji: charakterystyka grup wymagających wsparcia i stopnia nasilenia problemów.</p> <p>Na podstawie sprawozdań oraz analizy dokumentów pracowników socjalnych MGOPS opracowywano diagnozę dotyczącą liczby rodzin dysfunkcyjnych oraz liczbę dzieci w tych rodzinach umieszczonych w pieczy zastępczej lub potencjalnych kandydatów zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej. Wytypowano 14 rodzin do pracy z asystentem rodziny,</p>

w których było 41 dzieci.

Dla przeprowadzenia diagnozy grup wymagających wsparcia zastosowane zostały następujące działania i metody pomocne :

- poznanie środowiska lokalnego i pozyskanie informacji na temat warunków życia rodzin z dziećmi, a w szczególności rodzin wielodzietnych;
- analiza nasilenia zachowań ryzykownych i ich uwarunkowań;
- określenie problemów funkcjonowania rodzin, specyficznych potrzeb i uwarunkowań środowiskowych;
- pozyskiwanie informacji dotyczących rodzin dysfunkcyjnych od pedagogów, kuratorów sądowych, policji, pracowników socjalnych.

3. Monitoring środowisk objętych pomocą oraz ocena podejmowanych działań.

Pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na bieżąco prowadzą rozeznanie w rodzinach znajdujących się pod ich opieką poprzez:

- systematyczną analizę dokonywaną przez 7 pracowników socjalnych i jednego asystenta rodziny - sytuacji rodzin, środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinach;
- pracownicy socjalni w każdą środę pracują w godzinach od 10-18, w tym czasie odwiedzają tylko rodziny z dziećmi. Wizyty te mają na celu bezpośredni kontakt pracownika z dziećmi. W 2016 r. odwiedziono wszystkie rodziny z dziećmi i odbyto 410 takich wizyt.
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin poprzez współpracę z asystentem rodziny;
- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną;
- stałą współpracę pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny, w szczególności ze szkołami, policją, sądem, z przedstawicielami innych instytucji, organizacjami pozarządowymi w celu wymiany informacji, wypracowania wspólnych działań profilaktycznych i kompensacyjnych na rzecz rodzin dotkniętych problemem opiekuńczo-

		<p>wychowawczym.</p> <p>Ważnym jest kontynuowanie działań asystenta rodziny we współpracy z pracownikiem socjalnym Ośrodka. Pracownik socjalny nie ma możliwości prowadzić działań przypisanych asystentowi rodziny, gdyż te działania skierowane na konkretną rodzinę i są działaniami ciągłymi prowadzonymi o różnych porach dnia. Tylko połączenie pracy pracownika socjalnego, asystenta rodziny, ewentualnie kuratora sądowego daje pełen obraz sytuacji rodziny i daje możliwość trafnego zdefiniowania form wsparcia, działań krótkofalowych i długofalowych na rzecz rodziny. Taka praca stwarza możliwość uzyskania mniejszych, bądź większych efektów z rodziną.</p> <p>Rodziny, których dzieci postanowieniem Sądu zostały umieszczone w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych objęte są również działaniami pracownika socjalnego oraz asystenta rodziny, mającymi na celu takie wsparcie rodziny oraz wzmocnienie jej kompetencji opiekuńczo-wychowawczych w celu umożliwienia powrotu dzieci do środowiska.</p> <p>Ważnym elementem monitoringu były cykliczne spotkania organizowane przez Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Drawsku Pomorskim z pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny dotyczącymi oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy i jego rodziny biologicznej, oceny szans powrotu dziecka do rodziny.</p> <p>W przypadku, gdy w rodzinie dochodziło do przemocy Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy powoływał grupy robocze mające na celu opracowanie indywidualnego plany pomocy rodzinie oraz monitorowanie realizacji planu i podjętych działań.</p>
2.	<p>Doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodziny, w tym kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny</p>	<p>1. Podnoszenie kwalifikacji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny.</p> <p>Dla osiągnięcia lepszych efektów współpracy z rodzinami pracownicy socjalni i asystenci rodzin uczestniczyli w następujących szkoleniach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenie dotyczące bezpieczeństwa pracowników OPS – organizator PCPR – 08.04.2016 r., Złocieniec; 2. Warsztaty w zakresie pracy z rodziną – 10.06.2016 r., 10.08.2016 r., 13.09.2016 r., Drawsko Pomorskie; 3. Niebieskie Karty – symulacja pracy grup roboczych – 28.04.2016 r., Czaplinek;

4. Prawne i praktyczne aspekty przeciwdziałania przemocy – 12-15.06.2016 r., Jurata;
5. Szkolenie dla przewodniczących ZI oraz osób kandydujących na stanowisko przewodniczącego – 17.08.2016 r., Szczecin;
6. Spotkanie przewodniczących ZI ds. Przeciwdziałania Przemocy – 13.10.2016 r., Koszalin;
7. Szkolenie pracowników socjalnych z zakresu NK – 19.10.2016 r., Drawsko Pomorskie.;
8. Rola, zadania, strategia pracy członków ZI i grup roboczych – 29.11.2016 r., Czaplinek;
9. Metoda skoncentrowana na rozwiązaniu a praca z rodziną – 25.11.2016 r., – Drawsko Pomorskie;
10. Szkolenie dla osób pracujących z rodziną – 13.07.2016, Drawsko Pomorskie.

2. Zatrudnienie specjalistów tj. m.in. psychologa, terapeuty rodzin.

W 2016 r. kontynuowana była działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu. Terapię prowadziła Pani Dorota Budzisz - specjalista do spraw uzależnień. Terapia dla osób uzależnionych i współuzależnionych członków rodzin prowadzona była 2 razy w miesiącu po 4 godziny, w siedzibie Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czaplinku przy ul. Rynek 1. Zatrudniony w punkcie specjalista dokonywał wstępnej diagnozy problemu, zbierał informacje dotyczące zaawansowania uzależnienia, udzielał porad i informacji, wspierał decyzję o leczeniu i motywował do podjęcia terapii w poradni ambulatoryjnej lub ośrodka stacjonarnym. Z porad w punkcie skorzystało 68 osób, większość kilkakrotnie, udzielono 48 porad telefonicznych oraz 12 osób zmotywowanych zostało do podjęcia leczenia w zakresie uzależnienia od alkoholu.

W 2016 roku w każdy wtorek i czwartek w godz. od 16⁰⁰ do 18⁰⁰ w lokalu przy ul. Rynek 1 dyżury pełnił Przewodniczący Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czaplinku. W ramach pełnionego dyżuru udzielono łącznie 160 porad w tym 100 telefonicznie.

Również w 2016 roku w okresie od stycznia do grudnia działał Punkt Informacyjno - Konsultacyjny ds. narkomanii, który prowadziła p. Małgorzata Janda. Czynny był w każdy pierwszy i trzeci piątek miesiąca w lokalu przy ul. Rynek 1. W 2016 roku ogółem z pomocy skorzystało 76 osób. Wszystkie osoby, które zgłosiły się do Punktu zostały wstępnie zdiagnozowane

		<p>i motywowane do podjęcia leczenia. Rodzinom osób uzależnionych udzielono porad. W szczególnych przypadkach rezerwowano miejsce w poradniach, ośrodkach detoksykacyjnych i stacjonarnych placówkach lecznictwa odwykowego. W ramach współpracy prowadzono stały kontakt z kuratorami sądowymi, szkołami oraz placówkami służby zdrowia. W 2016 r. kontynuowana była działalność Punktu Infomacyjno – Konsultacyjnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzonego przez terapeutkę Emilię Komorowską. Punkt działał w każdą pierwszą i drugą środę miesiąca w wymiarze 8 godz. miesięcznie. W 2016 roku z punktu skorzystało 18 osób, udzielono 60 porad, w tym udzielono 20 porad telefonicznych.</p> <p>3. Utrzymanie zatrudnienie asystentów rodziny.</p> <p>Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 poz. 575 z późn. zm.) Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał 1 asystenta rodziny. Asystent prowadził pracę z 14 rodzinami w miejscu ich zamieszkania wskazanymi przez pracowników socjalnych, jak również przez Sąd Rodzinny. Na realizację zadania Ośrodek otrzymał dotację w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej na rok 2016” w wysokości 23.887 zł. Środki własne Gminy to 7.220 zł. Na realizację zadania wykorzystano dotację w wysokości 16.667 zł, ze środków własnych 32.713 zł. Całość środków finansowych przeznaczona była na wynagrodzenie i pochodne.</p>
3.	<p>Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku lokalnym</p>	<p>1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.</p> <p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czaplunku oraz Gmina Czaplunek zapewniła pomoc materialną i rzeczową dla 199 rodzin z dziećmi znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – objęcie dożywianiem wszystkich dzieci – przyznano posiłki w szkole na kwotę 144.569 zł dla 363 dzieci; – objęcie systemem świadczeń rodzinnych 754 rodziny; – objęcie systemem świadczeń z funduszu alimentacyjnego 114 rodzin; <p>Wydatki na poszczególne rodzaje świadczeń rodzinnych w 2016 r. wyglądały następująco:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zasiłki rodzinne – 1.242.457 zł;

	2. dodatki do zasiłków rodzinnych – 684.523 zł w tym z tytułu; – urodzenia dziecka – 53.859 zł; – opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 184.358 zł; – samotnego wychowywania dziecka – 86.285 zł; – kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 47.141 zł; – rozpoczęcia roku szkolnego - 65.829 zł; – podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – 72.723 zł; – wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 174.328 zł; – zasiłki pielęgnacyjne – 449.667 zł; – świadczenia pielęgnacyjne – 625.170 zł; – specjalny zasiłek opiekuńczy – 59.139 zł; – zasiłek dla opiekuna – 88.400 zł; – jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka – 105.00 zł; – świadczenia z funduszu alimentacyjnego - 787.284 zł; – świadczenie wychowawcze na kwotę 5.757.818 zł dla 867 rodzin; – świadczenie rodzicielskie na kwotę 232.250 zł dla 57 rodzin; 3. wypłacono dodatki mieszkaniowe 740.159 zł dla 288 mieszkań, 2771 świadczeń; 4. wypłacono dodatki energetyczne na kwotę 8.677 zł dla 63 rodzin, 552 świadczenia; – czaplineckie rodziny wielodzietne, w których wychowuje się troje lub więcej dzieci mogą korzystać z programu polityki prorodzinnej Karta Dużej Rodziny. W 2016 r. wydano 70 kart Dużej Rodziny z tego: 25 kart dla rodzica/małżonka, 45 karty dla dzieci. Koszt realizacji programu faktycznie poniesionych kosztów wyniósł: 177 zł; 5. Gmina Czaplinek wypłaciła: – zasiłki szkolne dla 5 uczniów na kwotę – 2.770 zł;

	<ul style="list-style-type: none"> - stypendia szkole dla 260 uczniów – 113.653 zł; - wyprawkę szkolną dla 16 uczniów – 3.556 zł; - dotację podręcznikową dla 849 uczniów - 82.749 zł; - 4 rodziny z dziećmi wzięły udział gminnym programie „Odpracuj swój dług” na kwotę 1.913 zł, przepracowały 232,5 godziny; <p>2. Stwarzanie rodzinom możliwości w organizowaniu grup wsparcia, samopomocowych, mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.</p> <p>- zadanie nie było realizowane;</p> <p>3. Zapewnienie chętnym rodzinom z problemami opiekuńczo wychowawczymi pomocy psychologa.</p> <p>Rodziny mające problemy z wypełnianiem funkcji rodzicielskiej miały możliwość skorzystania z Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego ds. przemocy w rodzinie, który był czynny w każdą i środę prowadzony terapeutkę Emilię Komorowską.</p> <p>4. Zapewnienie chętnym rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi pomocy asystenta rodziny.</p> <p>Rodziny zagrożone kryzysem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych otrzymały wsparcie przez jednego asystenta. Praca asystenta opierać się powinna na bezpośrednim kontakcie z klientami w ich miejscu zamieszkania. Działania, które są podejmowane na rzecz wprowadzenia pozytywnych zmian w rodzinie są liczne wielokierunkowe. Dla każdej rodziny po wcześniejszej ocenie sytuacji, został stworzony indywidualny plan pracy, który był realizowany w oparciu o odpowiednio dobrane działania.</p> <p>Współpraca wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami polegała na objęciu pomocą rodziny naturalnej już na początkowym etapie występujących problemów, tak by nie dopuścić do ich eskalacji, której konsekwencją może być umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.</p>
--	---

	Pomimo pracy tak wielu służb nie udało się zapobiec umieszczeniu w 2016 roku 15 dzieci w pieczy zastępczej. Głównym powodem było nie wypełnianie przez rodziców funkcji opiekuńczo - wychowawczej, a także uzależnienie od narkotyków i alkoholu oraz przemoc. Dzieci pochodziły z siedmiu rodzin, z czego 3 to rodziny niepełne.
--	---

Wnioski i potrzeby związane z realizacją zadań.

1. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej.
2. Zwiększenie liczby zatrudnionych asystentów rodziny.
3. Zabezpieczenie finansowe kosztów szkoleń pracowników socjalnych i pracowników rodzin.
4. Prowadzenie poradnictwa dla rodzin w kryzysie i tworzenie systemu szybkiej interwencji.
5. Tworzenie sprzyjających warunków do rozwijania zainteresowań.
6. Praca z rodzinami przeżywającymi trudności w celu poprawy ich kompetencji wychowawczych, a co za tym idzie ograniczenia liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.
7. Poszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym zwiększenie ilości bezpłatnych konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, prawnych dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych.

Sporządzili: 1. Małgorzata Turczyk - Zastępca Kierownika
2. Katarzyna Mikula-Młynarczyk - Specjalista pracy socjalnej